

Tratat de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară

Convinse că buna vecinătate, respectul reciproc și colaborarea între cele două țări corespund intereselor fundamentale ale României și Ungariei;

Reafirmând angajamentul lor față de drepturile omului și libertățile fundamentale, democrație, umanism și statul de drept și exprimându-și convingerea că afirmarea și îmbogățirea conținutului acestora reprezintă bazele libertății, justiției și păcii;

Animate de năzuința comună ca Europa să devină un continent unit, al păcii, securității și cooperării pentru toate statele și popoarele și hotărâte să acționeze pentru dezvoltarea unor astfel de relații care să facă posibilă realizarea acestor obiective;

Recunoscând că minoritățile naționale constituie o parte integrantă a societății din statul în care trăiesc și considerând că protejarea acestora este o parte componentă a protecției internaționale a drepturilor omului și, în consecință, face obiectul cooperării internaționale, și că normalizarea cooperării lor în acest domeniu reprezintă o contribuție importantă atât la stabilitatea și înțelegerea în Europa, cât și la consolidarea democrației din cele două țări și la integrarea lor în structurile europene și euroatlantice;

Reafirmându-și hotărârea de a acționa pentru îndeplinirea scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite, ale Actului final de la Helsinki, ale Cartei de la Paris pentru o nouă Europă, ca și ale altor documente ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa;

Convinse că schimbările ireversibile care au avut loc în Europa și în cele două țări deschid noi perspective în relațiile dintre ele, au căzut de acord asupra celor ce urmează:

Articolul 1

(1) România și Republica Ungară (denumite în continuare „Părți Contractante”) își întemeiează relațiile pe încredere, cooperare și respect reciproc.

(2) Părțile Contractante vor respecta, în relațiile reciproce, ca și în relațiile cu alte state, principiile înscrise în Carta Națiunilor Unite, în Actul final de la Helsinki, în Carta de la Paris pentru o nouă Europă și în alte documente ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, precum și celelalte principii și norme general-acceptate ale dreptului internațional.

Articolul 2

(1) Părțile Contractante vor acționa pentru ca întreaga Europă să devină o comunitate de state, pașnică și democratică, bazată pe supremația dreptului și vor contribui la apărarea și consolidarea securității în acest spațiu, la realizarea obiectivului garantării păcii și securității prin cooperare, în conformitate cu angajamentele din cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa.

(2) Părțile Contractante, în scopul întăririi păcii și securității europene, vor sprijini continuarea procesului de limitare și reducere a forțelor armate și a armamentelor în Europa la un nivel corespunzător necesităților de apărare. Ele vor sprijini, de asemenea, elaborarea de noi măsuri de creștere a încrederii și securității și se vor strădui să ia asemenea măsuri și în cadrul relațiilor lor bilaterale.

Articolul 3

(1) Părțile Contractante reafirmă că se vor abține, în relațiile lor reciproce, de la amenințarea cu forța sau folosirea forței, fie îndreptate împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a celeilalte Părți Contractante, fie în orice alt mod incompatibil cu scopurile Organizației Națiunilor Unite și cu principiile Actului final de la Helsinki. Ele se vor abține, de asemenea, de la sprijinirea unor asemenea acțiuni și nu vor permite unei terțe părți să folosească teritoriul lor pentru comiterea unor activități de acest fel împotriva celeilalte Părți Contractante.

(2) Orice diferende care ar putea apărea între Părțile Contractante vor fi soluționate exclusiv pe cale pașnică.

Articolul 4

Părțile Contractante, în conformitate cu principiile și normele dreptului internațional, precum și cu principiile Actului final de la Helsinki, reconfirmă că vor respecta inviolabilitatea frontierei lor comune și integritatea teritorială a celeilalte Părți. Ele reafirmă, de asemenea, că nu au pretenții teritoriale una față de cealaltă și că nu vor ridica astfel de pretenții nici în viitor.

Articolul 5

(1) În scopul realizării obiectivelor acestui Tratat, Părțile Contractante vor crea cadrul corespunzător colaborării în toate domeniile de interes reciproc.

(2) Pentru aplicarea acestui Tratat, Părțile Contractante vor asigura un loc prioritar colaborării și extinderii relațiilor dintre organele legislative și executive.

(3) În scopul asigurării dezvoltării și aprofundării în continuare a relațiilor bilaterale, precum și al cunoașterii reciproce a punctelor de vedere referitoare la problemele internaționale, vor fi continuate schimburile regulate de păreri la diferite niveluri. În acest sens, cel puțin o dată pe an va avea loc o întâlnire a primilor miniștri, iar miniștrii afacerilor externe vor proceda cel puțin o dată pe an la trecerea în revistă a aplicării prezentului Tratat.

(4) Întîlnirile regulate ale conducătorilor altor ministere și instituții centrale vor fi reglementate prin înțelegerile ce se vor încheia între acestea.

Articolul 6

(1) Părțile Contractante vor sprijini dezvoltarea în continuare și utilizarea consecventă a mecanismelor colaborării europene, cu scopul de a contribui activ și pe această cale la menținerea și consolidarea păcii și securității în regiune.

(2) În cazul apariției unei situații care, potrivit părerii uneia dintre Părțile Contractante, poate amenința pacea și securitatea internațională sau interesele majore de securitate, Partea respectivă poate propune celeilalte Părți să examineze împreună măsurile de natură să contribuie la reducerea tensiunii și eliminării situației create, luînd în considerare principiile și mecanismele cuprinse în Carta Națiunilor Unite, precum și cele disponibile în cadrul colaborării europene.

(3) Părțile Contractante vor organiza consultări regulate, la diferite niveluri, în problemele securității și apărării care prezintă interes reciproc. La cererea oricăreia dintre ele, se vor informa reciproc despre îndeplinirea obligațiilor asumate în baza documentelor internaționale la care ambele au subscris, referitoare la securitate și dezarmare.

(4) Colaborarea între instituțiile militare ale celor două Părți se realizează pe baza unor acorduri separate.

Articolul 7

(1) Părțile Contractante își vor extinde relațiile și colaborarea în organizațiile internaționale, inclusiv cele regionale și subregionale. Ele se vor sprijini reciproc în eforturile lor de integrare în Uniunea Europeană, Organizația Tratatului Atlanticului de Nord și Uniunii Europene Occidentale.

(2) Părțile Contractante, în înțelegere cu alte țări europene interesate, vor conlucra pentru realizarea unor proiecte de cooperare regională și subregională și a altor forme de colaborare care să favorizeze accelerarea dezvoltării țărilor participante la acestea, în domeniile de interes comun — economie, industrie, agriculturală, ecologie, transporturi, telecomunicații și altele. Ele vor încuraja participarea celor direct interesați, în concordanță cu legislația fiecărei Părți, la realizarea acestor proiecte și forme de cooperare.

Articolul 8

(1) Părțile Contractante vor dezvolta, în conformitate cu practicile și normele comerțului internațional, cooperarea economică și schimburile comerciale reciproc

avantajoase, în toate domeniile vieții economice.

(2) În acest scop, ele vor stimula, în concordanță cu reglementările lor interne și cu obligațiile lor internaționale, legăturile și cooperarea directă între agenții economici din cele două state și vor acționa pentru a asigura condiții favorabile pentru activități antreprenoriale, comerciale și alte activități economice ale persoanelor fizice și juridice ale uneia din Părțile Contractante pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

(3) Părțile Contractante vor încuraja, de asemenea, și vor promova investițiile de capital reciproce și vor garanta protecția acestora.

(4) Părțile Contractante vor acorda o atenție deosebită cooperării dintre ele în vederea dezvoltării coordonate, în conformitate cu standardele internaționale, a infrastructurilor naționale, inclusiv a sistemelor energetice și a rețelelor de transporturi și telecomunicații interconectate.

Articolul 9

(1) Părțile Contractante vor promova cooperarea reciproc avantajoasă și eficientă în domeniul cercetărilor fundamentale și aplicative, acordând o atenție deosebită tehnicii și tehnologiilor moderne.

(2) Părțile Contractante vor încuraja contactele directe și inițiativele comune ale oamenilor de știință și cercetătorilor din cele două țări, precum și cooperarea între institute de cercetări științifice, biblioteci și alte instituții în acest domeniu.

Articolul 10

(1) Părțile Contractante vor coopera, la nivel bilateral, subregional și regional, în scopul prevenirii, reducerii și eliminării poluării care afectează teritoriile lor respective și al îmbunătățirii condițiilor pentru securitatea lor ecologică.

(2) În cazul unui dezastru ecologic sau al unui accident care poate să aibă un asemenea pericol, Părțile Contractante se vor informa fără întârziere asupra situației apărute și asupra măsurilor de urgență luate.

Articolul 11

(1) Părțile Contractante vor extinde cooperarea dintre ele, precum și cu alte state dunărene, în scopul dezvoltării navigației pe Dunăre și al conlucrării între statele riverane, în toate domeniile de interes comun, precum și pentru prevenirea, reducerea și controlul poluării apelor Dunării.

(2) Părțile Contractante vor coopera, de asemenea, în problemele referitoare la apele transfrontaliere care interesează ambele țări, pe baza convenției bilaterale și a convențiilor multilaterale la care ambele Părți Contractante sînt sau vor deveni parte.

Articolul 12

(1) Părțile Contractante vor dezvolta cooperarea în domeniile culturii, științei și învățămîntului.

(2) Părțile Contractante vor sprijini dezvoltarea schimburilor culturale între instituții, uniuni de creație, asociații și organizații neguvernamentale, precum și persoane fizice din cele două țări și vor încheia, în acest scop, acorduri și programe guvernamentale și interdepartamentale.

(3) Părțile Contractante vor dezvolta și vor sprijini cooperarea, inclusiv pe bază de înțelegeri directe, între universități și alte instituții de învățămînt, institute și centre de cercetare științifică din cele două țări, precum și schimburile de elevi, studenți, profesori și cercetători științifici. Ele acordă o atenție deosebită colaborării în domeniul pregătirii și perfecționării specialiștilor și declară că sînt gata să lărgească și să aprofundeze această cooperare.

(4) Părțile Contractante vor încuraja cooperarea și schimburile directe între arhive, biblioteci și muzee și vor asigura accesul la sursele documentare existente în acestea, pentru cercetători și alte persoane din cealaltă țară, în conformitate cu reglementările interne în

vigoare în țara respectivă.

(5) Părțile Contractante vor lua măsurile necesare pentru ca autoritățile lor competente să examineze problema recunoașterii diplomelor de studii, în vederea încheierii unei înțelegeri corespunzătoare în acest domeniu.

(6) Fiecare Parte Contractantă va încuraja predarea limbii celeilalte Părți în universități, școli și în alte instituții și, în acest scop, va acorda asistență pentru pregătirea profesorilor și organizarea învățământului.

(7) Părțile Contractante vor sprijini activitatea centrelor lor culturale și vor folosi pe deplin posibilitățile pe care acestea le oferă pentru dezvoltarea schimburilor culturale reciproce, în conformitate cu înțelegerea bilaterală pertinentă.

(8) În scopul înfăptuirii obiectivelor stabilite prin acest articol și al dezvoltării cadrului instituționalizat al colaborării bilaterale, Părțile Contractante vor acționa pentru încheierea unui nou Acord de colaborare în domeniile culturii, învățământului și științei, precum și a altor convenții corespunzătoare.

Articolul 13

(1) Părțile Contractante vor colabora în vederea păstrării și cunoașterii reciproce de către cele două popoare a moștenirilor lor culturale.

(2) Părțile Contractante vor acționa pentru protejarea monumentelor istorice și de cultură, a locurilor memoriale, a vestigiilor scrise și materiale aflate pe teritoriile lor, care evocă și păstrează momente din istoria și cultura celeilalte Părți, vor sprijini conservarea lor și vor înlesni accesul la acestea, în conformitate cu legislația fiecărei Părți.

Articolul 14

Părțile Contractante vor încuraja un climat de toleranță și înțelegere între cetățenii lor, care au origini etnice sau religii, culturi ori limbi diferite. Ele condamnă orice manifestări de xenofobie, de ură, discriminare sau prejudecăți rasiale, etnice sau religioase și vor lua măsuri eficiente pentru a preveni orice asemenea manifestări.

Articolul 15

(1) a) Părțile Contractante se angajează ca, în reglementarea drepturilor și obligațiilor persoanelor aparținând minorităților naționale care trăiesc pe teritoriul lor, să îndeplinească Convenția-cadru a Consiliului European, cu privire la minoritățile naționale, dacă în ordinea lor de drept internă nu există o reglementare mai favorabilă în privința drepturilor persoanelor aparținând minorităților.

b) Părțile Contractante, fără a aduce atingere a conținutului paragrafului de mai sus, în scopul protejării și promovării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorității române din Ungaria și a minorității maghiare din România, vor aplica, ca angajamente juridice, prevederile care definesc drepturile acestor persoane, așa cum sînt încorporate în documentele pertinente ale Organizației Națiunilor Unite, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și Consiliul European, menționate în Anexa la prezentul Tratat.

(2) Drept urmare, Părțile reafirmă că persoanele la care se referă paragraful precedent au dreptul, exercitat în mod individual sau împreună cu alți membri ai grupului lor, de a-și exprima liber, păstra și dezvolta identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă. În mod corespunzător, ele au dreptul să înființeze și să mențină propriile instituții, organizații sau asociații educative, culturale și religioase, care pot apela la contribuții financiare voluntare și alte contribuții, precum și la sprijin public, în conformitate cu legislația internă.

(3) Părțile Contractante respectă dreptul persoanelor aparținând minorităților române din Ungaria și al persoanelor aparținând minorității maghiare din România de a folosi liber limba lor maternă, în particular și în public, oral și în scris. Ele vor lua măsurile necesare pentru ca aceste persoane să poată învăța limba lor maternă și să aibă posibilități adecvate pentru a fi educate în această limbă, în cadrul sistemului învățământului de stat, la toate nivelele și formele, potrivit nevoilor acestora. Părțile Contractante vor asigura condițiile care

să facă posibilă folosirea și a limbii materne în relațiile locale, administrative și judiciare, în conformitate cu legislația internă, precum și angajamentele internaționale asumate de cele două Părți. Aceste persoane au dreptul de a folosi numele și prenumele lor în limba lor maternă și se vor bucura de recunoașterea oficială a acestora. În zonele locuite de un număr substanțial de persoane aparținând minorităților respective, fiecare Parte va permite să fie expuse și în limba minorității denumiri tradiționale locale, denumiri de străzi și alte inscripții topografice destinate publicului.

(4) Părțile Contractante vor respecta dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a avea acces, în limba maternă, la informație și la mijloace de comunicare în masă, electronice și scrise, precum și de a schimba liber și de a difuza informații. Ele vor da acestor persoane posibilitatea, în cadrul legislației interne a fiecăreia, de a înființa și administra propriile mijloace de comunicare în masă.

(5) Părțile Contractante vor asigura exercitarea de către persoanele aparținând acestor minorități a dreptului de a participa efectiv, individual sau prin partidele sau organizațiile lor, la viața politică, economică, socială și culturală și la soluționarea problemelor de interes național sau local, prin reprezentanții lor aleși în organele autorităților publice centrale și locale. Fiecare Parte Contractantă, în luarea deciziilor asupra problemelor referitoare la protecția și promovarea identității naționale a acestor persoane, va consulta organizațiile, partidele politice sau asociațiile acestora, în conformitate cu procedurile democratice de luare a deciziilor prevăzute de lege.

(6) Părțile Contractante respectă moștenirea culturală și istorică a minorităților naționale, sprijină eforturile acestora pentru protejarea monumentelor și siturilor istorice care păstrează cultura și istoria minorităților și iau măsurile convenite pentru ca, în zonele cu populație mixtă, cetățenii să cunoască valorile culturale maghiare, respectiv românești.

(7) Părțile vor respecta dreptul persoanelor aparținând acestor minorități de a menține contacte libere între ele și peste frontiere, cu cetățenii altor state, precum și dreptul de a participa la activități ale organizațiilor neguvernamentale, naționale și internaționale.

(8) Părțile Contractante recunosc că, în exercitarea drepturilor la care se referă acest articol, orice persoană aparținând unei minorități va respecta, ca orice alt cetățean al statului respectiv, legislația națională și drepturile celorlalți. Aceste persoane se bucură de aceleași drepturi și au aceleași obligații cetățenești, la fel cu ceilalți cetățeni ai țării în care trăiesc.

(9) Părțile Contractante, fără a aduce atingere măsurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, se vor abține de la orice politică ori practică având drept scop asimilarea împotriva voinței lor a persoanelor aparținând minorităților naționale și vor proteja aceste persoane împotriva oricărei acțiuni urmărind o astfel de asimilare. Ele se vor abține, de asemenea, de la măsuri care, modificând proporțiile populației din zonele locuite de persoane aparținând minorităților naționale, sînt îndreptate împotriva drepturilor și libertăților care decurg din standardele și normele internaționale menționate în paragraful 1 al prezentului articol.

(10) Părțile se vor sprijini reciproc în urmărirea modului de punere în aplicare a prevederilor conținute în acest Articol. În acest scop, în cadrul consultărilor periodice menționate la Articolul 5 al prezentului Tratat, Părțile vor examina și probleme ale cooperării bilaterale referitoare la minoritățile naționale decurgînd din aplicarea prevederilor prezentului Tratat și vor constitui un Comitet interguvernamental format din experți. Ele vor coopera în desfășurarea corespunzătoare a procedurilor Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și Consiliul European, care verifică îndeplinirea angajamentelor referitoare la protecția minorităților naționale, așa cum sînt conținute în documentele acestor organizații, la care Părțile au subscris.

(11) Părțile Contractante vor coopera în vederea dezvoltării cadrului juridic internațional pentru protecția minorităților naționale. Ele sînt de acord să pună în aplicare, ca

parte a prezentului Tratat, prevederile documentelor internaționale în virtutea cărora ele își vor asuma și alte angajamente în cea ce privește promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

(12) Nici unul din angajamentele cuprinse în acest Articol nu poate fi interpretat ca implicând vreun drept de a întreprinde vreo activitate sau de a comite vreo acțiune contrară scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite, altor obligații decurgând din dreptul internațional sau prevederilor Actului Final de la Helsinki și ale Cartei de la Paris a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, inclusiv principiul integrității teritoriale a statelor.

Articolul 16

Părțile Contractante vor dezvolta cooperarea în domeniul mijloacelor de comunicare în masă. Ele vor favoriza circulația liberă a informației referitoare la viața socială, politică, economică, culturală și științifică din țările lor și vor sprijini orice efort îndreptat spre înțelegere, cunoaștere reciprocă obiectivă, spre depășirea prejudecăților.

Articolul 17

(1) Părțile Contractante vor dezvolta și vor sprijini cooperarea în domeniile protecției sănătății și cercetării medicale.

(2) Părțile Contractante vor promova, de asemenea, cooperarea în domeniile protecției și asigurărilor sociale, în interesul cetățenilor fiecărei Părți, aflați pe teritoriul celeilalte părți și, în acest scop, vor analiza posibilitatea încheierii unor înțelegeri.

Articolul 18

Părțile Contractante vor sprijini extinderea contactelor directe între organizații politice și sindicale, biserici și comunități religioase, fundații, asociații de femei, de tineret, sportive și de altă natură.

Articolul 19

(1) Părțile Contractante vor sprijini și vor facilita contactele directe între cetățenii lor.

(2) Părțile Contractante vor extinde relațiile consulare și vor simplifica trecerile peste frontieră și controlul vamal, inclusiv prin deschiderea de noi puncte de frontieră și lărgirea celor existente, în funcție de posibilități, în vederea, facilitării traficului de persoane și mărfuri, încheind acordurile corespunzătoare pentru realizarea acestor scopuri.

Articolul 20

(1) Părțile Contractante își vor acorda în mod reciproc asistență juridică în cauzele civile, familiale, penale, în conformitate cu convențiile în vigoare, și vor dezvolta cooperarea pe bază de înțelegeri speciale, între organele lor de poliție.

(2) Părțile Contractante vor coopera în prevenirea și combaterea crimei organizate, în special, a terorismului, traficului ilegal de stupefiante, pirateriei aeriene, contrabandei și traficului ilegal de bunuri și valori culturale, istorice și muzeale. De asemenea, ele își declară disponibilitatea de a conlucra în aceste domenii, în cadrul cooperării internaționale.

Articolul 21

(1) Părțile Contractante vor soluționa, prin consultări și negocieri directe, toate diferendele rezultând din interpretarea sau aplicarea prezentului Tratat. După ce ambele Părți Contractante vor deveni parte la un acord internațional multilateral privind reglementarea pașnică a diferendelor, diferendele menționate la acest articol, și care nu vor fi soluționate într-un termen rezonabil prin consultări și negocieri directe, vor fi soluționate potrivit procedurilor stabilite prin acordul internațional multilateral sus-menționat, cu condiția ca angajamentele asumate prin acel acord multilateral să se refere și la asemenea diferende.

(2) Părțile Contractante se vor strădui, ori de câte ori va fi cazul, să includă, în convențiile lor bilaterale, clauze potrivit cărora diferendele referitoare la interpretarea sau aplicarea convențiilor respective vor fi supuse unor proceduri de soluționare disponibile.

Articolul 22

Prezentul Tratat nu este îndreptat împotriva nici unui stat terț și nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor ce decurg pentru Părțile Contractante din tratatele bilaterale și multilaterale încheiate de fiecare din ele cu alte state.

Articolul 23

Prezentul Tratat se încheie pe o perioadă d 10 ani. Valabilitatea lui se prelungește automat, pe noi perioade de câte cinci ani, dacă nici una din Părțile Contractante nu notifică în scris celeilalte Părți Contractante, cu cel puțin un an înainte de expirarea perioadei respective, intenția sa de a denunța Tratatul.

Articolul 24

Prezentul Tratat va fi supus ratificării în conformitate cu procedurile constituționale respective ale fiecărei Părți Contractante și va intra în vigoare în ziua schimbului instrumentelor de ratificare. Părțile Contractante constată că „Tratatul de prietenie, cooperare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară” semnat la București, la 24 februarie 1972 și-a pierdut valabilitatea.

Articolul 25

Prezentul Tratat va fi înregistrat la Secretariatul Organizației Națiunilor Unite, în conformitate cu articolul 102 al Cartei.

Anexă

Lista documentelor la care se referă paragraful 1.(b) al Articolului 15 din Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară:

1. Documentul Reuniunii de la Copenhaga asupra Dimensiunii Umane a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, 29 iunie 1990;
2. Declarația Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite asupra drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice (Rezoluția 47/135), 18 decembrie 1992;
3. Recomandarea 1201 (1993) a Adunării parlamentare a Consiliului Europei cu privire la un protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, referitor la drepturile minorităților naționale*.

**Părțile Contractante sînt de acord că Recomandarea 1201 nu se referă la drepturi colective și nici nu obligă Părțile să acorde persoanelor respective dreptul la un statut special de autonomie teritorială bazată pe criterii etnice.*

Semnat la 16 septembrie 1996, la Timișoara.

Apărut în Monitorul Oficial nr. 250 din data de 10 octombrie 1996.